

Review of the book **Suffering belief**

Sarot, M.

Published in:

Bijdragen: International Journal for Philosophy and Theology

Publication date:

2001

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Sarot, M. (2001). Review of the book *Suffering belief: Evil and the Anglo-American defense of theism*, A.M. Weisberger, 1999, 0820439754. *Bijdragen: International Journal for Philosophy and Theology*, 62(2), 236-238.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Preprint

Weisberger, A.M. *Suffering Belief*, Evil and the Anglo-American Defense of Theism, (Toronto Studies in Religion, 23), New York/Washington, D.C., Baltimore/Boston/Bern, Frankfurt a.M./Berlin/Vienna/Paris, Lang, ISBN 0-8204-3975-4, 1999, 15x 23, xv + 244p., Sfr. 48,-;

Weier, Winfried. *Sinnerfahrung menschlicher Existenz*, Neue Wege der Gotteserkenntnis, (Schriften zur Triadik und Ontodynamik, Band 15), Frankfurt a.M./Berlin/New York/Paris/Wien, Lang, ISBN 3-631-34377-9, 1999, 15 x 21, 272 p., Sfr. 64,-

Het eerste hier te bespreken boek stelt zich ten doel te laten zien dat de 'oplossingen' voor het probleem van het kwaad die worden voorgesteld in de analytische godsdienstwijsbegeerte, alle tekort schieten. 'Thus, this book amounts to a defense of the argument from evil, and it is up to each reader to admit to herself whether the mountain of evidence produced on behalf of the argument from evil persuades to renounce faith in such a God, or whether one is persisting in believing in the Western God in spite of the lack of rational support' (p. 13-14). In hfdst. 1 introduceert de schrijfster het bekende onderscheid tussen 'logical and evidential formulations of the argument from evil.' De logische argumenten, die een logische tegenstelling willen aanwijzen tussen het bestaan van kwaad en dat van een goede, almachtige en alwetende God, zijn uit de mode, maar kunnen niet te gemakkelijk terzijde worden geschoven. De evidentieële variant ziet geen logische tegenstelling, maar ziet het bestaan van kwaad toch als tellend tegen het bestaan van de genoemde God. De 'burden of proof' ligt in dezen bij de theïst, die het probleem immers oproept door zijn these dat een goede en almachtige God bestaat. In hfdst. 2 bespreekt Weisberger 'oplossingen' die ofwel het bestaan van kwaad ontkennen (evil as illusion or privation), ofwel Gods goedheid of Gods almacht ontkennen. In een genuanceerde bespreking van de eerste twee opties laat W. zien dat deze voor de theïst nauwelijks aantrekkelijk zijn. Dat geldt niet voor de derde optie (ontkennen van Gods almacht), die een relatief grote populariteit geniet; daarom is het te betreuren, dat zij deze afdoet in enkele retorische frasen (een God die niet almachtig is, is niet aanbidswaardig). In hfdst. 3 bespreekt W. een aantal oplossingen voor het probleem van 'natural evil': (1) het goede kan niet bestaan zonder het kwade, (2) het kwaad is noodzakelijk als middel tot het goede, (3) het kwaad is noodzakelijk als straf voor zonde, (3) het kwaad is noodzakelijk als waarschuwingsmechanisme, (5) het kwaad is noodzakelijk als waarschuwing aan de mensheid. Dit hfdst. is vooral gebaseerd op citaten van critici van de genoemde opvattingen (bijv. Mackie, Hume), zonder dat serieus wordt ingegaan op de argumenten van contemporaine verdedigers (bijv. R. Swinburne, die in het hele boek niet genoemd wordt). Hetzelfde kan niet worden gezegd van hfdst. 4, een (overzicht van eerder, vooral door Madden & Hare, gegeven) kritiek op de 'soul-making theodicy' van John Hick. Hfdst. 5 is gewijd aan de Free Will Defence; W. betwijfelt zowel dat vrije wil tegen het kwaad opweegt, als dat het hebben van vrije wil onverenigbaar is met het altijd doen van het goede; het meest opmerkelijke in dit hoofdstuk is de disproportioneel grote aandacht die uitgaat naar de verdediging van de Free Will Defence door W.'s directe collega Clement Dore (die ook verantwoordelijk is voor een zeer postieve aanbevelingstekst op de omslag). Dore tekent ook voor het argument dat het kwaad zich laat verklaren vanuit de natuurwetten, en dat God deze natuurwetten respecteert omdat zij (en niet het eruit volgende lijden) een voor ons onkenbaar doel dienen; aan de weerlegging van dit argument is het laatste hfdst. gewijd. Tenslotte volgt een 'Conclusion': het bestaan van een goede, almachtige God is weliswaar niet definitief weerlegd, maar wel implausibel. De slotzinnen luiden: 'The first step we must take in order to address the suffering that exists in the world includes the realization that there is no divine reason for evil. Only then can we truly attempt to repair this world.' Met die slotzinnen kan ik van harte instemmen. In tegenstelling tot W. ben ik echter van mening dat dit niet pleit tegen het theodiceeproject, maar voor een andere opvatting van dit project. De theïst moet proberen God te rechtvaardigen niet door het kwaad te rechtvaardigen, maar door het bestaan van een wereld met de mogelijkheid tot de hoeveelheid kwaad die wij in onze wereld aantreffen, te rechtvaardigen. In meer technische termen: de theïst moet niet Gods verantwoordelijkheid voor het kwaad rechtvaardigen, maar moet proberen te laten zien dat wij kunnen volstaan met een rechtvaardiging van Gods verantwoordelijkheid voor de

mogelijkheidsvoorwaarden voor het kwaad; en vervolgens laten zien dat deze verantwoordelijkheid zich inderdaad laat rechtvaardigen. In het hedendaagse denken over de theodicee wordt hier en daar deze richting uit gedacht (de mij tot nu toe onbekende Dore is een voorbeeld), maar W. is onvoldoende bekend met de literatuur terzake. Daarom kan dit boek, hoewel het een aantal interessante passages bevat en met name de hoofdstukken 2 en 6 iets toe te voegen hebben aan de hedendaagse discussie, zeker niet gelden als de evenknie van Mackie's *Miracle of Theism*.

Dit neemt niet weg, dat er nog altijd veel te veel christelijke theologen en filosofen zijn die het kwaad goed lijken te willen praten. Een voorbeeld daarvan treffen wij in het tweede boek, waarin Winfried Weier zelfs de welbegrepen ervaring van kwaad ten diepste ook altijd in de richting van zin ziet wijzen (hfdst. 10). Dit hangt samen met het project van Weier, die stelt dat het mogelijk moet zijn om vanuit de existentiële zinvraag van mensen terug te denken naar God zelf. Vragen naar zin, aldus Weier, is vragen naar God; en de zinvraag zelf is al een uitdrukking van zin (en zegt dus iets over God). De auteur wil dan ook 'die existentielle Sinnstruktur auf ihren Urgrund zurückverfolgen, der den Ausblick auf Gott als absolute Urexistenz eröffnet.' Een eigenaardig boek.

Marcel Sarot